औत्सर्गिक त्रि० उत्सर्गं सामान्यविधिमर्हति ष्ठञ्। सामान्यविधियोग्ये स्त्रियां ङीष्। [फञ्। उत्सर्गेर्गोत्रापत्ये।

औत्सायन पुंस्त्री उत्स ऋषिभेदस्तस्य गोत्रापत्यम् अश्वा०

औत्सुक्य न० उत्सुकस्य भावः ष्यञ्। उत्कण्ठायाम्। "औत्सुक्येन कृतत्वरा सहभुवा व्यावर्त्तमाना ह्रिया" रत्नावली "तमाहितौत्सुक्यमदर्शनेन" रघुः। "रथचरणसमाकृष्टावदौत्सुक्यतुन्ना" माघः "इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन् गुह्यकस्तं ययाचे" मेघ०। तच्च अलङ्कारोक्तव्यभिचारिभावभेदः सा०द० निर्वेदावेगेत्याद्युपक्रमे "औत्सुक्योन्मादशङ्का" इत्युक्त्वा "इष्टानवाप्तेरौत्सुक्यं कालक्षेपासहिष्णुता" लक्षितम्। २इच्छामात्रे च। "औत्सुक्यनिवृत्त्यर्थं यथा क्रियासु प्रवर्त्तते लोकः" सा०का०। "औत्सुक्यमिच्छा सा च इष्यमाणप्राप्तौ निवर्त्तते इष्यमाणश्च स्वार्थं इष्टलक्षणत्वात् फलस्य" त०कौ०। "मनोयस्येन्द्रियस्येह विषयान् याति सेवितुम्। तस्यौत्सुक्यं संभवति प्रवृत्तिश्चोपजायते" भा०व० ११४ श्लो०।

औदक त्रि० उदकेन पूर्णं गृह्णाति उदकस्येदं वा अण्। १उदकपूर्णकुम्भग्राहके "अपरेणाग्निमौदकोऽनुसंव्रज्य पाणिग्राहं मूर्द्धदेशेऽवसिञ्चति" गोभिलः। "औदको गृहीतोदककुम्भः" सं०त०रघु०। २उदकसम्बन्धिनि। "औदकेनैव विधिना निर्वपेत् दक्षिणाशुखः" मनुः। उदके भवः अण्। ३जलभवे च। "यानि चैव प्रकाराणि स्थलजान्यौदकानि च" "स्थलजौदकशाकानि पुष्पमूलफलानि च" मनुः

औदकि पुंस्त्री "उदङ्क उदक (संज्ञायाम्)" पा०ग० वाङ्गा० अपत्ये इञ्। उदकनामर्षेरपत्ये ततः स्वार्थे दामन्या० ङ। औदकीय तत्रार्थे। एवम् औदङ्कि औदङ्कीय इत्यपि उदङ्कापत्ये पुंस्त्री। [स्यापत्ये।

औदञ्चायनि पुंस्त्री उदञ्चस्यर्षेरपत्यं तिका० फिञ्। उदञ्च-

औदञ्चन त्रि० उदच्यते उत्क्षिप्य ध्रियतेऽस्मिन् उदञ्चनोजलाधारः मणिकस्यस्येदम् अण्। मणिकस्थिते जलादौ (जालारजल) "एनां (शफरीम्) तत आदाय न्यधादौदञ्चनोदके" भाग० ८,१४,१५। "औदञ्चनोदके मणिकस्थजले" श्रीधरः उदञ्चनस्य सन्निकृष्टदेशादि अरीहणादि० वुञ्। औदञ्चनक मणिकस्य सन्निकृष्टदेशादौ त्रि०। [नामकर्षेरपत्ये।

औदञ्चवि पुंस्त्री उदञ्चोरपत्यं वाङ्गा० इञ्। उदञ्चु-

औदञ्चि पुंस्त्री उदञ्चापत्यम् इञ्। १उदञ्चापत्ये ततः यूनि फिञ् पैला० तस्य लुक्। २तदीययुवापत्येऽपि।

औदन्निक त्रि० ओदनाय प्रभवति संतापा० ठञ्। ओदनमिष्टादनाय समर्थे सूपकारे।

औदन्य पु० उदन्यायुक्ते ऋषौ भवः अण्। पिपासायुक्तर्षिभवे सुण्डिभे ऋषौ। "एतां ह वै सुण्डिभ औदन्यः ब्रह्महत्यायै प्रायश्चित्तिं विदाञ्चकार" शत०ब्रा० २३,३,५,६। तस्यापत्ये तु इञ्। औदन्यि इत्येव तत्रार्थे ततः युवप्रत्ययस्य फिञः पैला० लुक्। तदीययुवापत्ये च।

औदपान त्रि० उदपानादागतः शुण्डिका० अण्। आयस्थानरूपोदपानादागते १राजग्राह्यकरादौ। उदपाने भवः पलद्या० अण्। २उदपाननामपानभवे करादौ त्रि०। उदपाने जलाधारस्थानभेदे भवः उत्सा०अञ्। ३उदपानभवे त्रि०। स्त्रियां सर्वत्र ङीप्।

औदभृज्जि पुंस्त्री उदभृज्जस्यापत्यम् इञ्। १उदभृज्जस्यापत्ये ततोयुवप्रत्ययस्य पैलादि०लुक्। २तदीययुवापत्ये च। एवं औदमज्जि औदमेधि औदव्रजि औदशुद्धि इत्येतेऽपि शब्दाः तत्तदपत्ये तत्तद्युवापत्ये च। [सम्बन्धिनि।

औदमेधीय त्रि० उदमेधेरिदम् रैवतिकादि० छ। औदमेधि

औदमेयि पुंस्त्री उदमेयस्यापत्यम् इञ्। उदमेयस्यापत्ये ततः मनुष्यजातित्वात् स्त्रियां ङीष्। [स्त्रियां ङीप्।

औदयिक त्रि० उदये लग्नकाले भवः ठञ्। लग्नकालभवे

औदरिक त्रि० उदरे प्रसितः ठक्। आद्यूने, (पेटक) उदरमात्रपूरणापेक्षके। "ऐश्वर्य्यवन्तं रौद्रं च शूरं चण्डमसूयकम्। एकाग्निमौदरिकमासुरं सत्वमीदृशम्" सुश्रुते तस्यासुरसत्वत्वमुक्तम्। अमरे विजिगीषाविवर्ज्जितस्य तथात्वमुक्तम्। विजिगीषा च विगानेच्छा सा च स्वोदरपूरणासक्ततया निन्देच्छा तस्याःत्याग एवास्य प्रवृत्तिः। "सर्व्वमेवौदरिकस्याभ्यवहार्य्याय कल्पते" नाट०

औदर्य्य त्रि० उदरे भवः यत् उदर्य्यः ततःस्वार्थे अण्। १उदरभवेऽनलादौ। २अभ्यन्तरप्रविष्टे च। "स त्वयाराधितः शुक्लो वितन्वन् मामक यशः। छेत्ता ते हृदयग्रन्थिमौदर्य्यो ब्रह्मभावनः" भाग० ३,२४,५।

औदल त्रि० चिकितगालवकालवमनुतन्तुकुड्डिलानां वैश्वामित्रदेवरातौदलेति" आ०श्रौ० १२,१४,२, उक्ते चिकितादीनां षण्णां प्रवरर्षिभेदे।

औदवापि पुंस्त्री उदवापस्यापत्यम् इञ्। उदवापापत्ये स्त्रियां ङीप्। तस्येदं रैवतिका०छ। औदवापीय तत् सम्बन्धिनि त्रि०।

औदवाहि पु० उदवाहस्यापत्यम् इञ्। ऋग्वेदिनाम्